

RA

POEZIJI TA' JESMOND SHARPLES;
PUBBLIKAZZJONI: KLABB KOTBA MALTIN

It-titlu ta' dan il-ktieb Ra, li kien alla Egizzjan, jindikalna mal-ewwel bit-tip ta' metafora ta' dan il-poeta, forsi ngħid jien differenti minn dik li soltu mdrorrijin biha. Għalkemm il-mitoloġija, l-allat u l-filosofija orjentali bla dubju ta' xejn mhumiex restritti għal Sharples u affaxxinaw lil bosta poeti oħrajn. Dawn il-poeziji huma bħal vjaġġ; Vjaġġ kemm interjuri u kemm esterjuri fin-numru ta' postijiet li jgħodna fihom. Huma wkoll vjaġġ fiż-żmien fejn iwaħħad ix-xbiehat tal-imghoddi mal-prezent u anke ngħid jien mal-gejjieni.

Interessanti kif minn allat li mhux marbutin mal-kultura Maltija (Ra, Oris...) huwa jirnexxielu b' mod tajjeb hafna jgħaqqdu ma' dak li jidentifika ma' dak li hu Malti. Huwa l-poeta li kapaci jaħseb 'il barra mill-isfera tiegħu innifsu u għaldaqstant jespri mi lilu nnifsu b' mitoloġiji, b' metafori misluta minn filosofiji barranin. Pero' dawn juzhom għall-finijiet tiegħu, kif ser infisser aktar 'il quddiem u għaldaqstant dan l-artiklu ser inqassmu fi tlieta: Vjaġġi interjuri, vjaġġi esterjuri u Sharples bħala poeta razzjonali. Dan il-ktieb jinklud kritika letterarja minn Bernard Micallef li kif nagħmel is-soltu nħaggeġ li wieħed jaqra dawn il-l-analizi li fihom infushom ikollhom valur letterarju.

Vjaġġi interjuri

L-ewwel parti tal-ktieb titratta x-xemx, id-dawl u d-dlam. Ix-xemx tagħti d-dawl fuq dak li hemm mistur. Ra huwa l-alla li jikxef dak li hemm mistur u jirbaħ id-dlam. Ix-xemx titla' mill-lvant u għalhekk l-orjent għandu dan is-sinifikat speċjali; dak tad-dawl.

Sharples għaldaqstant huwa wkoll realistiku hafna. Ċertament li l-"allat" fil-poezija ta' Sharples ma

jinqatgħux mill-kotra. Anzi dan id-dawl, metafora importanti hafna, dejjem hemm biex ifakkarna minn aħna, u minn fejn tlaqna.

"għax kull meta titla' x-xemx

Niftakar li qed ngħum
F'kożmos dejjem jitbid-
del

Imma li f'qiegħ surtu
Jibqa' dejjem l-istes..."
(Illużjoni, p.2)

Fl-aħħar mill-aħħar bħal hafna poeti mhux hieles minn mistoqsijiet ezistenzjali li tal-ħajja u l-mewt:

"u pjanta
tixxettel
u tikber,
uinxf..."

(Ħajja...u mewt, p.4)

Waqt li l-kotra għandna ħabta niġġeneralizzaw u nħarsu pjuttost lejn il-qoxra ta' barra, il-poeta jhaffer u jara kull sitwazzjoni fl-uniċita' tagħha.

"Hemm xemx irhama
U kiesha treżżaħ,
Hemm xemx tittama
U dik li tfewwaħ."
(Hemm xemx, p. 17)

Għall-bniedem kwalunkwe teżisti xemx waħda imma għall-poeta hemm bosta xmux - huma iktar esperjenzi tal-ħajja - wħud isaħħ-nuk, iwennsuk u oħrajn diżappuntanti. Għall-poeta mhemmx realtà waħda imma diversi u uħud huma kunfligġenti jew kontrastanti, kontradittorji bħall-ossimoro tax-xemx kiesha rħam. Din fuq kollox hi l-ħajja tal-poeta. Fiha bosta xmux.

Dak li huwa sabiħ fil-ħajja jixxennaq li qatt ma jintemm. Bħal kull poeta, artist, huwa ħalliem, u jittama f'dinja aħjar kif joħroġ aktar fit-tieni u t-tielet kapitlu. Imma anke f'dak li huwa personali, huwa jibza' li l-esperjenza ta' mħabba li jkun għadda minna bħal tinzamm f'bozza.

"Fejn hi, fejn hi x-xemx
li fuqha dawlha rħiet,

fuq imħabbitna tħeggeġ
li qatt ma ntfiet?"
(Ħdejn il-breakwater, p.8)

Din l-esperjenza ma jix-tieqx li tintilef għax fil-maħbuba tiegħu qalbu tfur u l-vojt ta' ħajtu jimtela, u għaldaqstant jgħidilha:

"F'ħarstek hemm ix-xemx
li ddawwal kull rokna
dlam sewdien.

F'ħarstek isbaħ l-għodwa
b'leħnek jgħanni ferħan
l-innu tal-holqien."

(F'ħarstek, p.10)

Il-pożittività ta' Sharples ma tnaqqas xejn min-niket u tbatija li jgarrab kull bniedem. Fost oħrajn hemm il-frustrazzjoni fuq il-post tax-xogħol, speċjalment meta l-enerġija u l-inizjattiva jispiċċaw maħnuqa bil-medjokrita'. "Jien sirt fajl mitluq, f'uffiċju pubbliku" (p.66) jgħidilna l-poeta.

Vjaġġi esterjuri

Fit-tieni parti joħroġ aktar 'il bżonn li l-poeta jestendi l-vjaġġ intern. Ta' min jgħid li f'kull poezija li għandna jissemma l-post fejn inkitbet. Din hija karatteristika differenti għal dan il-poeta, kontra poeti oħra bħal fil-każ tiegħi personali ngħidu aħna, fejn nippeferi li ma norbotx il-poezija mal-kuntest li tkun inkitbet fih. Il-post hawnhekk, joħloq kronaka ta' fejn kien u jistabilixxi l-kuntest. L-għerug tal-poeta huma f'pajjiżna fejn issawru ħsibietu.

Xi wħud mill-poeziji jinkitbu huma stess waqt il-vjaġġ barra minn pajjiżna, u oħrajn huma dwar il-vjaġġ innifsu. Għalhekk għandna numru ta' poeziji marbuta mal-post li jkun ra, ngħidu aħna, Fuq l-Għadira ta' Garda (p.12). F'misraħ il-belt [ta' Riga] (p.12), Fl-imsieraħ Rumani (p.63), Max-xmara Danubju (p.68), F'Paseo del Prado (p.81), F'Villa d'Este - Tivoli (p.83), F'Misraħ San Pietru (p.85). F'dawn il-poeziji

ji bħal jiehu ritratt ta' dak il-mument.

Mhux talli dawn il-poeziji mhumiex superfiċjali imma Sharples jaf is-sitwazzjonijiet ta' madwaru tant tajjeb, li kapaci jaħseb u jagħrbel, u għalhekk kif għidt fil-bidu, dak li huwa estern iħalli intern fuq dak li huwa interjuri. Hekk jagħmel ngħidu aħna Ix-xemx tkellmet (p.14) li hija dwar Liverpool, fejn jirrifletti dwar il-faqar tal-haddiema f'kuntrast mal-lussu tal-Karidrali. Minn Albert Dock hemm id-dehra maestuza tal-Katidral Anglikan (fil-fatt huwa wieħed mill-akbar binjiet reliġjużi) u anke l-katidral Kattoliku u qed jist-

jajjel (għaliex illum Albert Dock m'għadux li kien dari) it-tbatija tal-haddiema,

Interessanti l-ħajki waqt l-idea tal-vjaġġ. Il-qosor tal-ħajku parti mil-girja taż-żmien imma f'dak iż-żmien qasir joħroġ riflessjoni profonda.

Poeta razzjonali

Sharples huwa poeta li ma jingarrx ma' xi kurrent ideologiku malajr. Jikkritika elementi liberali daqs kemm huwa fl-istess ħin soċjali. Jibqa' konsistenti u ċertament ma jinħakimx mill-propoganda politika. Fil-poezija "Fehmet in-nies, p.19" jagħti